

Innhold:

1 Omsorgsenheten i 2020	3
1.1 Rammer og organisering	3
1.2 Resultat	3
1.3 Enhetens innsatsområder i 2020	5
2 Link	7
2.1 Link sine oppgaver	7
2.2 Rammer og organisering	8
2.3 Resultat	9
2.4 Avdelingens hjertesaker i 2020	10
3 Gartnerhaugen	12
3.1 Gartnerhaugens oppgaver	12
3.2 Rammer og organisering	13
3.3 Resultat	13
3.4 Avdelingens hjertesaker i 2020	15
4 Avdeling ressurs og støtte	19
4.1 Avdeling ressurs og støtte sine oppgaver	19
4.2 Rammer og organisering	20
4.3 Resultat	21
4.4 Avdelingens hjertesaker i 2020	26
5 Avdeling oppfølging	26
5.1 Avdeling oppfølging sine oppgaver	26
5.2 Rammer og organisering	27
5.3 Resultat	28
5.4 Avdelingens hjertesaker i 2020	30
6 Enslige mindreårige avdelinger	31
6.1 EM avdelingenes oppgaver	31
6.2 Rammer og organisering	31
6.3 Resultat	33
6.4 EM områdets hjertesaker i 2020	37

1 Omsorgsenheten i 2020

1.1 Rammer og organisering

Omsorgsenheten er en byomfattende enhet som er inndelt i 7 avdelinger. Et administrasjonsteam er lagt direkte under enhetsleder. Fagavdelingene presenteres i kapitlene i årsrapporten.

Enhetens avdelinger er spredt rundt hele byen, mens barnevernforvaltning og merkantile tjenester ligger på Vestre Rosten. Enheten har pr april 2021 totalt 203 ansatte og 187 årsverk. Det er en reduksjon med 34 ansatte og 29 årsverk fra året før.

Oppgavene til Omsorgsenheten er

- å ha helhetlig ansvar for de barn som over tid må bo i fosterhjem og institusjoner, herunder også å sikre tilsyn
- å rekruttere og godkjenne fosterhjem i slekt og nettverk, og besøkshjem
- å bosette og gi oppfølging og omsorg for enslige mindreårige flyktninger (EM)
- å gi hjelp og terapeutisk bistand til barn og unge 6-25 år med hjelpetiltak
- å følge opp familier til barna som strever og trenger hjelp, slik at de kan ivareta sine barn på en god måte, og jobbe med innenforskapet og å bruke ressurser i nettverket
- å gi gruppetilbud og spesialiserte tilbud inn mot selekterte målgrupper barn, unge og familier, og gi veiledning og faglig støtte til ansatte i enheten, avdelinger i bydeler og nærliggende kommuner

1.2 Resultat

Barn og unge i tiltak

Enhetens fokus har i 2020 vært å skape et tettere samarbeid på tvers mellom avdelinger og benytte kompetanse og ressurser på tvers personalmessig og faglig. Enheten deltok i å ferdigstille prosesser rundt barnevernstrategien, og har hatt fokus på relasjonell velferd og relasjonell kapasitet. En har kontinuerlig jobbet med å sikre godt internt og eksternt samarbeid. Fortsatt holder avdelingene fanen høyt for nettverksintervensjon for barn og unge. En har jobbet med å styrke foreldresamarbeid, skape mestring og tilhørighet i grupper, og trekke inn viktige ressurser i barn og unges liv. En viktig del har også vært å få styrket forvaltningsoppgavene og barnevernfaglig koordinering i de to administrative avdelinger i enheten.

Tabell 1: Antall barn og ungdommer i Omsorgsenheten i hele 2020:

Avdeling	Barn 2020	Barn 2019
Link, alder 6 - 14	135	143
Gartnerhaugen, 13 - 25	178	154
Avdeling oppfølging, plasserte barn ¹	372	345
EM avdelinger, enslige mindreårige	136	201
Totalt antall barn og unge	821	843

Totalt har i alt 821 barn og unge fått hjelpe- og omsorgstiltak i Omsorgsenheten i løpet av 2020. Ca 30 % av disse var barn under 13 år. En ser en økning i antall innsats inn mot plasserte barn i fosterhjem og institusjon, og i tiltak for ungdommer i Gartnerhaugen, en stor nedgang i antallet enslige mindreårige i EM-tiltak, og omtrent samme antall barn og familier med tiltak fra Link som i fjor.

Økonomi

BFT Omsorgsenheten er en av enhetene med størst bruttobudsjett i hele Trondheim kommune med en sum på totalt kr 271.730.000 i 2020. Det betyr en stor mengde ressurser å forvalte. Det er svært viktig at vi til enhver tid prøver å forvalte disse ressursene mest mulig riktig.

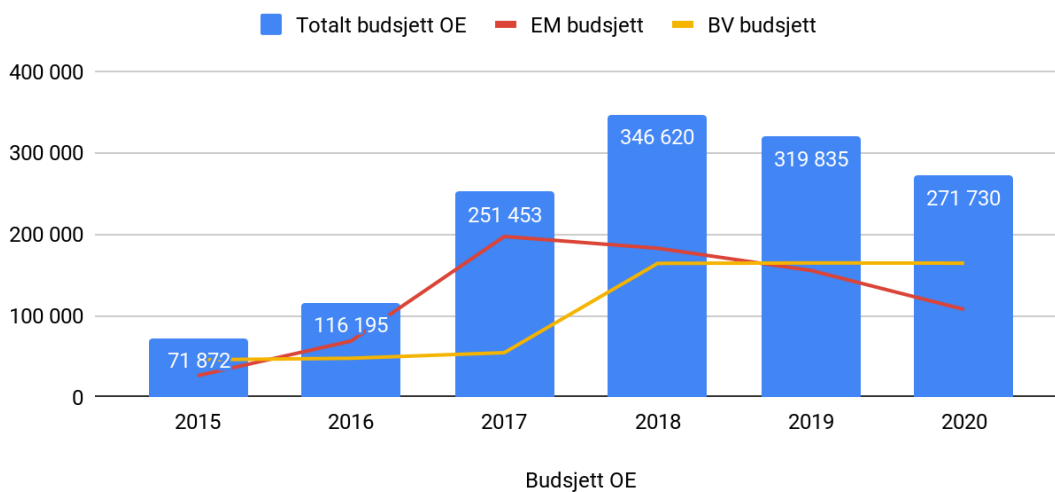
Tabell 2: Totalt bruttobudsjett 2015 - 2020 Omsorgsenheten, fordelt på EM området og øvrig barnevern BV (tall i 1000 kr)

Budsjett OE	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totalt budsjett OE	71 872	116 195	251 453	346 620	319 835	271 730
EM budsjett	26 232	68 641	197 043	182 599	155 297	107 445
BV budsjett	45 640	47 554	54 410	164 021	164 538	164 285

¹ Totalt antall langtidsplasserte barn pr 31.12.2020

Figur 1: Utvikling av budsjett i Omsorgsenheten, årene 2015 - 2020

Utvikling budsjett Omsorgsenheten

Med høye ankomstall flyktninger i 2015 bosatte enheten det høyeste antall enslige mindreårige flyktninger noensinne i Norge i 2016. Enheten økte som følge av denne innsatsen bemanningen kraftig i 2016 og 2017. På bakgrunn av nedgang i bosetting av enslige mindreårige flyktninger, og at stadig flere av de eldste ungdommer i tiltak ble avsluttet, fikk en et kraftig budsjettkutt i 2020. Budsjettet ble redusert med 53 millioner kroner. Enheten har vært i en krevende prosess med å tilpasse drift til et stadig synkende budsjett og lavere aktivitetsnivå i EM avdelingene. Samtidig selger enheten mer tjenester til andre kommuner og til andre enheter i Trondheim kommune enn tidligere. Spesielt har etterspørsel etter en døgnbemannet miljøterapeutisk tjeneste fra BFT bydel til enhetens innsatsteam hatt en økning, samt etterverntilbud fra Gartnerhaugen.

1.3 Enhetens innsatsområder i 2020

Enheten jobber i tråd med periodemålene i enhetsavtalen.

- Barn og unge har fremragende kompetanse sosialt, språklig og faglig
- Barn og unges oppvekstmiljø er alle voksnes ansvar
- Barn og unge er unike og hører til i samme fellesskap
- Vi er ett felles lag som møter barn og unge med kjærlighet, respekt og kompetanse

Inkludering av alle barn i fellesskapet er den viktigste oppgaven for både barnehage, skole og barne- og familietjenesten. Samarbeid med familiene og koordinert innsats med andre instanser er en forutsetning for å oppnå god og varig effekt av tiltakene for det enkelte barn.

Enheten har i 2020 hatt en felles innsats knyttet til spesielt følgende:

- I løpet av 2020 har i alt 18 ansatte tatt videreutdanning med tilskudd fra Bufdir. I tillegg har 5 ansatte arbeidet med sin masterutdanning i 2020.
- Veiledningskompetansen i enheten er styrket gjennom at alle teamledere har fått tilbud om barnevernfaglig veilederutdanning.
- 6 medarbeidere fra enheten har deltatt i nettverksutdanning, og nettverkspraksis har i 2020 hatt en stor plass i enhetens arbeid.
- En stor omstillingsprosess fra høsten 2020 er startet i EM området og der Ranheim bofellesskap er lagt ned, Rosendal planlagt avvirket i 2021, og ellers reduksjoner i hele EM-området inkludert administrative stillinger.
- Det er jobbet systematisk med utvikling og bruk av kompetanse på tvers av avdelingene og en ser resultater av satsningen i 2019 og 2020 med økt samarbeid og en bedre utnyttelse av ressurser i enheten.
- Omsorgsenheten har videreført tilbudet om tjenester og kompetanse til samarbeidspartnere både i egen kommune og til andre kommuner. Dette gjelder spesielt Gartnerhaugen og Innsatsteamet.
- Fosterhjem har deltatt i kurs og fått veiledning på traumesensitiv omsorg for å bedre ivareta de mest utsatte barn og unge de har omsorg for. I arbeidet med kommunale fosterhjem er en stilling opprettet for å gi veiledning og å sikre overgang fra bydel for barn som må flytte og skal bo lenge i fosterhjem.
- Enheten har utviklet og tilpasset sine gruppetilbud. Å være i gruppe gir kraft og meningsfullhet for mange barn og unge der de føler trygghet, møter likesinnede, kan hente styrke fra hverandres erfaring, og føle seg som en del av samfunnet. Også grupper rettet mot foreldre og fosterhjem gir oss betydningsfull tilbakemelding om egen praksis og innsats.

Enheten har behandlet totalt 248 hendelser i TQM avviks- og kvalitetssystem i 2020. Herav 145 hendelser med lav alvorlighetsgrad, 86 med middels alvorlighetsgrad og 17 med høy alvorlighetsgrad. Dette er en reduksjon på 23 % i antall behandlede hendelser sammenlignet med 2019. Enheten har behandlet totalt 8 klager fra barn, foreldre eller andre instanser og tjenester i 2020. Det ble ikke gjennomført medarbeiderundersøkelse eller HMS-undersøkelse i 2020.

Pandemien

Covid 19 har vært en utfordring når det gjelder å sikre at barn og unge skal få den oppfølging og ivaretagelse de trenger fra voksne, og at de fortsatt skal oppleve sterke fellesskap i sitt liv. I alle tiltak for barn og unge medførte pandemien at enheten ble tvunget til å tenke nytt på mange områder.

En rask omstilling fra ansatte på Link gjorde at oppfølging av barn, foreldre og grupper kom i gang via telefon og digitale plattformer veldig kort tid etter nedstenging av landet. Bofellesskapene og oppfølgingstiltakene omstrukturerte og la om sine rutiner for å tilpasse seg, og en la i fellesskap planer for å håndtere risiko og smittevern. Beredskapsplaner og ros analyser har vært gjennomgående tema i personalmøter og arbeidsmiljømøter i enheten i løpet av året. Enhetens ansatte og oppdragstakere har klart å sikre tilsynsarbeidet, direkte dialog med fosterforeldre og fosterbarn, oppfølgingen av enslige mindreårige, og øvrige barn og ungdommer og deres familier i tiltak. Ved å legge om arbeidsmetoder i grupper og individuelt og å rette seg inn mot digitale plattformer gir ansatte tilbakemeldinger om at en har klart målet om at tilbudet ikke har blitt dårligere. Likevel ser en at uten direkte samtaler med barn og unge er faren å miste mulighet til å tolke det nonverbale språket godt, og sikre

god dialog og relasjonsbyggende samtaler. Basen på Opal for enslige mindreårige i tiltak var stengt store deler i 2020, og all kursvirksomhet i grupper som er en del av tilbudet, utgikk. Det ble jobbet godt for å gi veiledning til ungdommer om smitteforebygging og at de skulle forstå lokale og nasjonale retningslinjer som stadig endret seg. Spesielt enslige mindreårige står i fare for å oppleve forsterket utenforskap og ensomhet i en tid da samfunnet regulerer nærkontakt i skole, aktiviteter og det sosiale liv ellers.

Det miljøterapeutiske arbeidet rundt psykisk helse ble en prioritert oppgave for å kunne ivareta de mest sårbare ungdommene under nedstenging av skoler, gjennomføring av karantene og testing, samt tap av dagliglivets normale strukturer. Ungdommer i husvertiltak hadde god støtte i husvertfamiliene og ble i stor grad regnet som del av familienes egne kohorter.

Her er et sitat fra ett av Omsorgsenhetens tiltak:

Ensomhet er et ord som har gått igjen som det store temaet når man ser tilbake på 2020. Hjemmekontor, hjemmeskole, stengte treningssentre og avlyste fotballtreninger var og er med på å sette begrensninger for sosial kontakt mellom oss medmennesker. I 2020 opplevde vi flere henvendelser fra ungdommer som gav uttrykk for at livet var tøft og der ensomhet, psykisk uhelse og rusproblematikk økte i takt med at samfunnet stengte ned. Flere av ungdommene våre som ble avsluttet før pandemien tok igjen kontakt med oss og ønsket noen å snakke med og gav uttrykk for at mye alenetid ikke førte noe godt med seg. Vi er redde for at økende grad av utenforskap og ensomhet hos ungdommer generelt og enslige mindreårige spesielt gir ringvirkninger i en lang periode fremover. Vårt arbeid med ettervern og støtte vil her kunne bli helt avgjørende for å veilede ungdommene inn på rett sti.

2 Link

2.1 Link sine oppgaver

Link er et barneverntiltak hvor ambisjonen er å hjelpe til slik at barn og unge i Trondheim skal bo sammen med sine foreldre, vokse opp i sitt nærmiljø og gå på sin hjemskole. Målgruppen er barn i alder 6-14 år, som lever i familier med komplekse sammensatte problemer. Link skal også bidra til å forhindre eller forkorte oppholdstiden i institusjon og fosterhjem der det har blitt et tiltak. Sammen med andre skal Link være opptatt av å skape trygge oppvekstvilkår for barn og unge og jobbe på måter som forhindrer utenforskap. Link jobber derfor på flere arenaer samtidig. Hovedfokus er på barnet, familien, skole og familienettverket. Viktige forutsetninger for gode hverdagsliv, for sosial og emosjonell utvikling, er den støtte, respons og kontakt mennesker får fra andre. Gruppetilnærming er derfor et viktig fokus på Link.

2.2 Rammer og organisering

På Link er det 14 ansatte som jobber i 100 % stilling. Fem ansatte er engasjert i ei barnegruppe og ei ungdomsgruppe. Åtte ansatte tar del i familie- og nettverkslaget. Teamleder og avdelingsleder jobber delvis turnus og delvis fleksitid. Miljøterapeuter har fagmøter hver uke. Familie og nettverkslaget har fagmøter hver 2. uke. I tillegg er det lagt opp til uformelle drøftinger til en hver tid og felles veiledning hver 2. uke. Link sin praksis er forankret i miljøterapi, familierapi og nettverksterapi. Link har tro på samtidig innsats inn i møte med familier med komplekse utfordringer. Et flerfaglig lag jobber rundt hver enkelt familie.

I flere år har tiltaket drevet en foreldregruppe. Foreldregruppe er et brukerstyrt felleskap hvor alle har erfaring med å være familier med hjelp i barnevernet. Gruppen skal gi foreldre mulighet til å dele og nyttiggjøre seg andre foreldres erfaringer. Flere foreldre har også forelest i undervisning på NTNU for studenter ved barnevernspedagogutdanningen. Dessverre ble gruppa satt på vent da sammenkomster måtte unngås. Erfaringene med foreldregruppe ved Link er gode og en ønsker videreføring av gruppetilbud for foresatte når det lar seg gjøre.

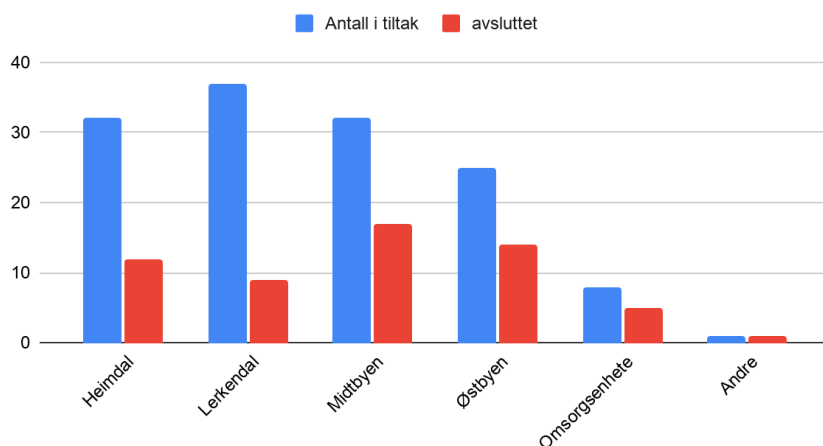
Ungdomsgruppa møtes to kvelder i uka og reiser på tur hver 6. helg. Gruppetreff har blitt gjennomført under hele koronaperioden. Gruppenmøtene har vært digitale og fysisk, innendørs og utendørs. I tillegg har Link startet ei barnegruppe for barn i alderen 8-10 år som møtes annenhver uke.

Ved starten på 2020 var det planlagt sosial persepsjonstrening (SPT) for barn og foreldre. Vi skulle gjennomføre ei gruppe med barn og ei gruppe med foreldre parallelt. Vi fikk gjennomført ei gruppesamling før verden ble nedstengt på grunn av korona. Pandemien satte dessverre en stopper for planene for resten av året også, og det ble utsatt til 2021.

2.3 Resultat

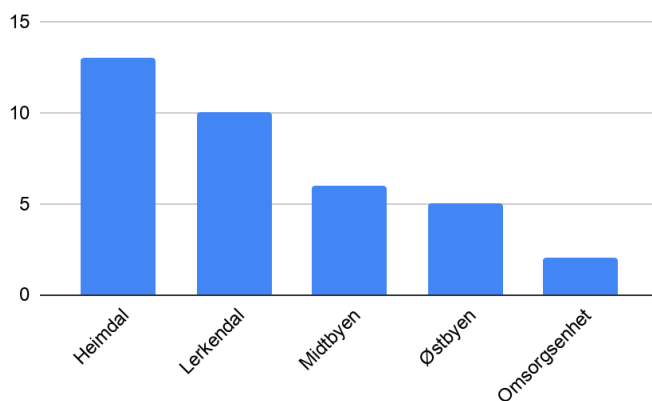
Figur 2: Totalt antall barn og unge med vedtak i Link, og avsluttede saker i 2020, fordelt på område

Antall i tiltak og avsluttet

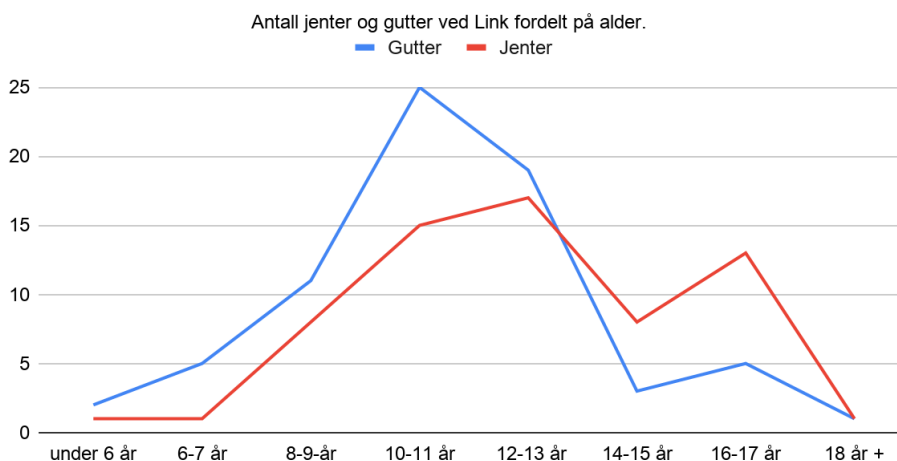
I 2020 har antall vedtak fra Lerkendal økt i forhold til tidligere år. Antall vedtak fra Østbyen har derimot blitt redusert noe. Etter en lang periode med sterk økning i nye vedtak fra år til år, ble 2020 et år med omtrent samme antall som året før. Dette kan skyldes at Link har avsluttet flere saker, men ettersom antall nye henvisninger er stabilt fra året før, kan det også være andre årsaker, slik som pandemien.

Figur 3: Nye inntak i 2020 fordelt på bydeler og Omsorgsenheten

Heimdal hadde færrest nye henvisninger til Link i 2019. I 2020 er dette bydelen med flest antall nye barn på vedtak, etterfulgt av Lerkendal.

Figur 4: Antall jenter og gutter i Link fordelt på alder

Antall gutter i forhold til jenter er ganske likt med tidligere år. De fleste barna Link møter er gutter og jenter fra 9 - 14 år. Antall barn eldre enn 14 år er redusert på grunn av henleggelse eller overføring til andre tiltak. 80 - 85 % av vedtak gjelder nå Link sin målgruppe, det vil si barn i alderen 6-14 år.

2.4 Avdelingens hjertesaker i 2020

Utvikling og utprøving av barnegruppe

Det er forsket så mye på terapeutisk hjelp i grupper at en ikke lenger er usikker på om gruppetilbud er hjelpsomt for barn, unge og voksne. Det vet vi at det er. Derfor ønsker Link å utvikle flere gruppetilbud. Link ønsket å tilby et miljøterapeutisk gruppetilbud for barn i barneskolealder. En har flere yngre barn i dag i tiltaket enn for noen år tilbake. Ansatte ved Link utarbeidet en plan for etablering av ny barnegruppe innenfor eksisterende ressurser og rammer. Hver andre torsdag er ungdomsgruppe "byttet ut" med barnegruppe. Dette har vært en aktivitetsfokusert gruppe som i fellesskap har tatt i bruk nærmiljøet, skogen, marka, parker og Links hage for å gjøre gøyale og utviklende aktiviteter. Første barnegruppe møttes gjennom vinter og vår semesteret og ble avsluttet før sommerferien.

Alle involverte; ansatte, barn og foreldre bidro til evaluering av tilbudet. Det ble deretter besluttet å videreføre barnegruppetilbudet ved Link. En ny gruppe barn fikk tilbud, og denne gang ble det bestemt at tilbudet skulle prøves ut over en lengre tidsperiode. De interne faglige diskusjonene om effekten av gruppa gikk i om det var hyppige nok møter til at endringsarbeid kan skje, om det blir tilstrekkelig miljøterapeutisk arbeid, eller kun et samvær med aktivitet. Barna og familiene derimot var klinkende klar på at dette var et tilbud de gjerne ville videreføre. Kritikken var at gruppa møttes for sjeldent. Med barnegruppa har Link

skapt et nytt trygt fellesskap for flere av barna. Miljøterapeuter forsøker å utfordre barna til nye måter å tenke, føle eller gjøre ting på. Ambisjonen er at dette kan bidra til gode ferdigheter i skole, med venner og nærmiljø. Vi gleder oss til å se hvordan dynamikken og fellesskapet i barnegruppa blir fremover.

Digital oppfølging og alternative tilrettelegginger i en pandemi tid

2020 ble krevende for oss alle på mange forskjellige måter, spesielt med tanke på pandemien som har hengt over oss. Link fikk tidlig klarhet i at arbeidet skulle fortsette i så stor grad som mulig for å ivareta de sårbare barna og familiene vi har med å gjøre. Ansatte ved Link har vært fleksible og strukket seg langt for å få gjennomført oppdraget. Kun et par dager etter nedstengning var ansatte full av motivasjon og pågangsmot for å tenke nytt og kreativt i å nå ut til alle. Det ble nok mindre kontakt med noen familier i en periode på grunn av sykdom, folk i risikosone, og restriksjoner. I store deler av året har Link hatt full drift, med alternative metoder. Google ble vår nye venn. Ord som Hangout, Meet, mute, unmute, kamera, bakgrunnsbilde, ble dagligdagse. Allerede uka etter nedstengning var barne- og ungdomsgruppene oppe og igang digitalt, og etterhvert hang alle seg på og fikk utført oppdrag gjennom telefon og pc. Det ble gjennomført samtaler, drøftinger, oppstartssamtaler, kahot, quiz, matlaging, film og annet på pc. Mulighetene ble mye større enn vi hadde sett for oss da corona-alarmen gikk. På tross av dette erfarer en at digitale alternativ over tid ikke anbefales for møter med Link sin målgruppe. Vi var derfor kjapt i gang med fysiske treff så raskt dette ble tillatt.

Da det ble åpnet opp, og en kunne møtes i mindre grupper igjen, ble mye av tenkt aktivitet og treff med barn og familier gjennomført utendørs. Bålpanna i hagen ble flittig brukt da middag måtte tilberedes ute i stedet for innendørs. Selv om våren var kald og våt i april og mai, ble det svært mange spennende og koselige sammenkomster ute. Marka og stiene langs sjøen ble ofte brukt. Bortreise i helger med ungdomsgruppa ble erstattet med planting av grønnsaker i drivhus og lek og moro i nærmiljøet.

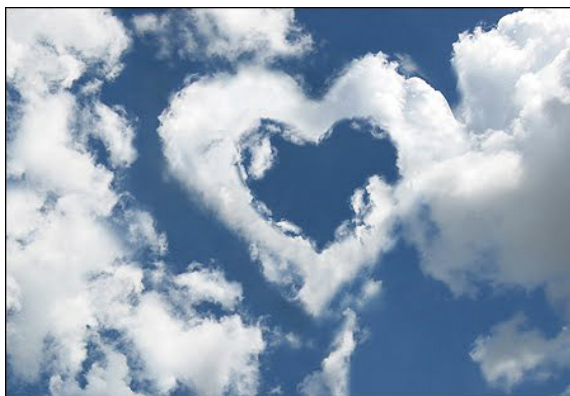
3 Gartnerhaugen

3.1 Gartnerhaugens oppgaver

Gartnerhaugen skal bistå ungdom mellom 14 - 23 år og deres familie og nettverk med oppfølging og støtte. Noen av ungdommene bor hjemme og noen har flyttet i egen bolig. Felles for alle ungdommene er et vedtak om hjelpetiltak eller vedtak om ettervern. Tiltaket skreddersyr innsatsen i et samarbeid med ungdommen, familien, saksbehandler og andre viktige personer i ungdommens liv. Hver ungdom og hver familie er unik og trenger ulike ting. Tiltaket tar utgangspunkt i deres håp, ønske og drømmer for fremtiden. Rollen til Gartnerhaugens ansatte blir å være en medvandrer mot et ønsket liv. Noen ganger er samtaler det som trengs, andre ganger mer konkrete ting.

Gartnerhaugen har lang erfaring med å lede samtaler med flere tilstede. Disse møtene kalles nettverksmøter. Ungdommen og/eller familien inviterer inn andre viktige mennesker i livet til et samarbeid om de utfordringene de står i. Disse menneskene kan være besteforeldre, tanter, onkler, naboer, venner, fotballtrener, lærer, lege eller andre. Gartnerhaugens terapeuter leder møtet og tar ansvar for at alle blir best mulig ivaretatt og lyttet til. Ungdommene, deres familie og nettverk gis gjennom disse møtene et rom for å mobilisere kraft og støtte, for å få gjort noe med det vanskelige man står i. Ungdommen og/eller familien bestemmer selv hvem som blir invitert. Noen ganger er det naturlig å invitere noen få, andre ganger veldig mange. Gartnerhaugen har også tilbud om samtalegrupper for ungdom i alderen 16-23 år.

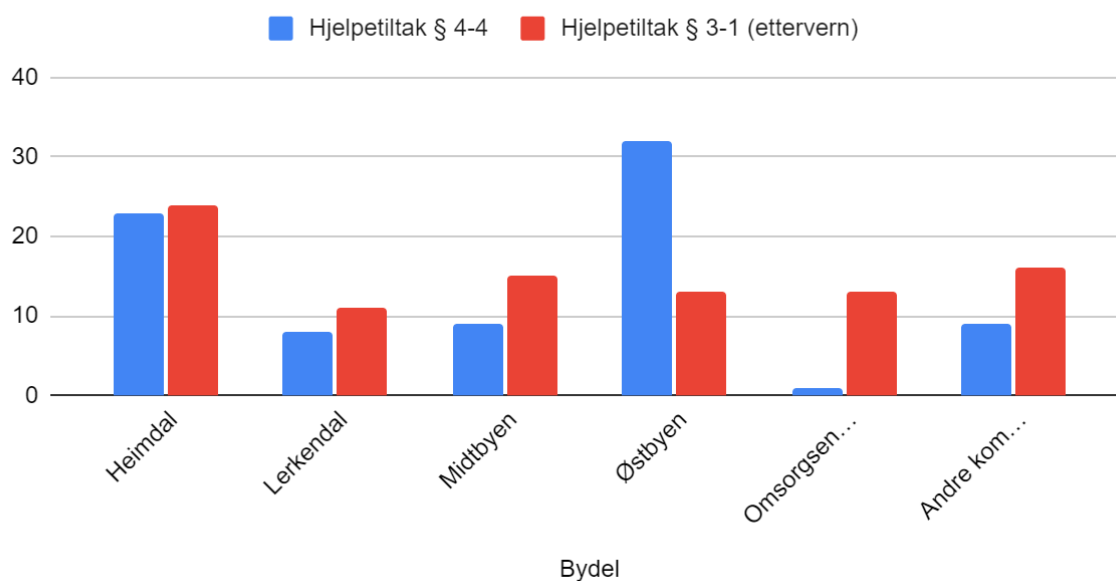
3.2 Rammer og organisering

Gartnerhaugen holder til i Gartnerhaugveien 2 på Lade. 20 ansatte er organisert i to like store team, med hver sin teamleder. Teamene er sammensatt av ulike faggrupper, der alle har minimum 3-årig høgskole- eller universitetsutdanning. De fleste har etter- og videreutdanning. Alle ansatte jobber for tiden etter en fleksitidsavtale som gir mulighet til å jobbe til kl 21 to kvelder i uka.

3.3 Resultat

Figur 5: Ungdommer med hjelpetiltak, fordelt på område

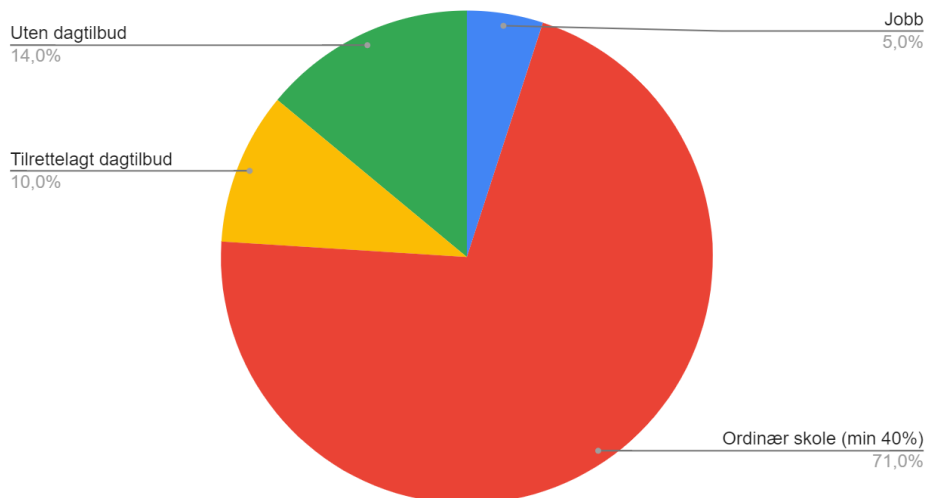
Antall totalt i tiltak, Hjelpetiltak § 4-4 og Hjelpetiltak § 3-1 (ettervern)

Antallet ungdom på vedtak på Gartnerhaugen har i 2020 fortsatt å øke. Det har vært totalt 178 ungdommer gjennom året, mot 154 i 2019 og 126 i 2018. Behovet for tjenestene blir stadig større. En ser en markant økning på henviste ungdommer fra andre kommuner, og da spesielt henvisning på unge under 18 år som enten bor hjemme i egen kommune eller som skal flytte på hybel. Østbyen og Heimdal er fortsatt de to bydelene som bruker tiltaket mest.

Figur 6: Ungdommenes dagtilbud pr. 31.12.2020

Ungdommenes dagtilbud 2020

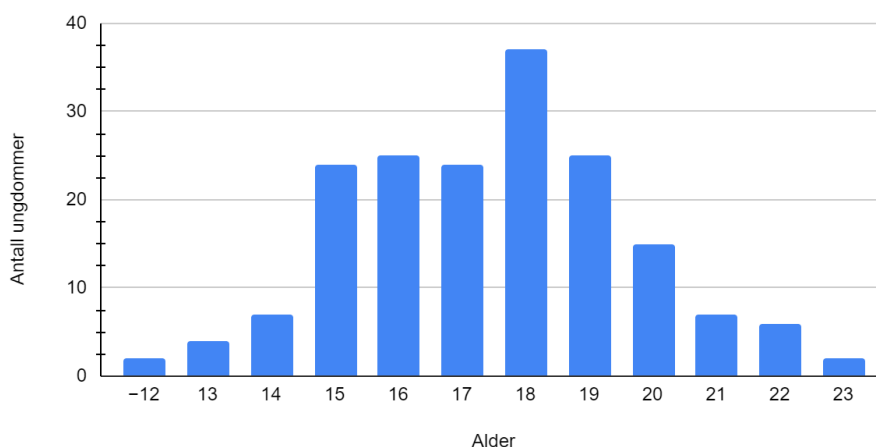

Figuren viser en oversikt over ungdommenes dagtilbud ved årsskiftet 2020/2021 for et tilfeldig utvalg av 96 ungdommer. Fortsatt går en stor andel av ungdommene på ordinær skole. Andelen uten dagtilbud har økt fra 8 % til 14 % i fjor. Om dette er en tendens er for tidlig å si, da denne statistikken var ny i 2019.

Figur 7: Antall ungdommer med tilbud i Gartnerhaugen, fordelt på alder

Antall ungdommer vs. Alder

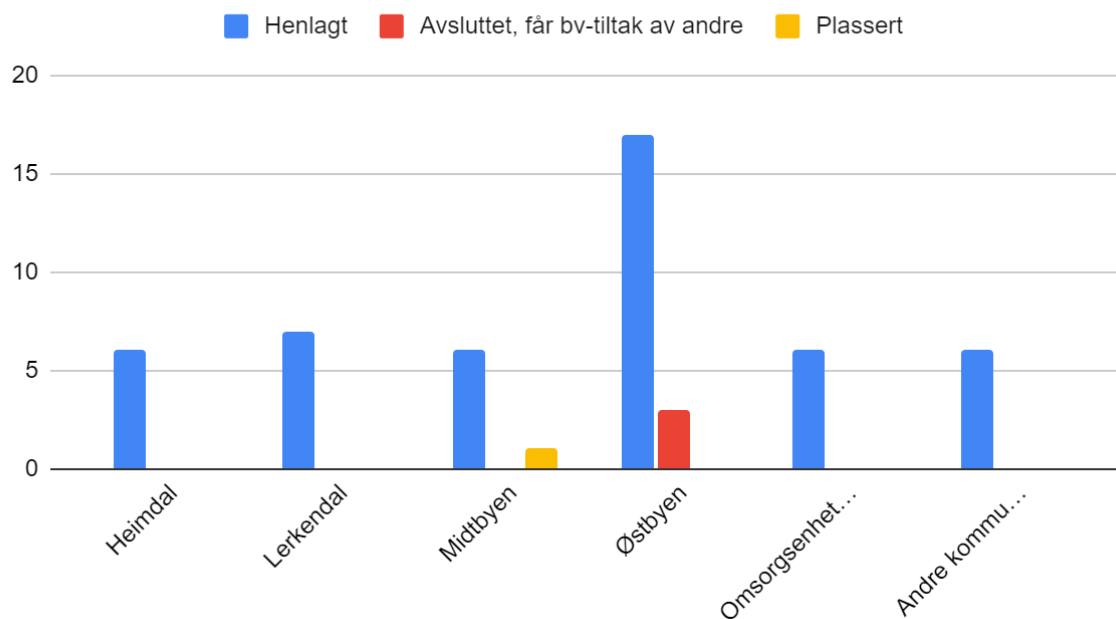
Gartnerhaugen

De fleste av ungdommene Gartnerhaugen jobbet med i 2020 er i alderen 15 -19 år. Vi ser en markant økning av 15 -16 åringene fra 2019 - omtrent en dobling.

Figur 8: Antall ungdommer med tilbud i Gartnerhaugen, fordelt på alder

Avsluttede saker i 2020

Gartnerhaugen avsluttet samarbeidet med totalt 52 ungdommer i 2020 (30 % av alle ungdommene i tiltaket). I 2019 avsluttet en samarbeidet med 39 ungdommer (25 % av alle ungdommene i tiltaket). Økningen i avslutninger vurderes som en nødvendig tendens for å kunne ivareta den faglige kvaliteten på en forsvarlig måte. Kun 4 av 52 ungdommer ble plassert eller gitt annet barnevernstiltak, og 48 ble henlagt som barnevernsak.

Gartnerhaugen gjennomførte 59 nettverksmøter i 2020. Med tanke på at pandemien har hindret tiltaket i å samle mennesker fysisk, er dette et tall enheten er svært fornøyd med.

3.4 Avdelingens hjertesaker i 2020

“I disse korona-tider”, ved verneombud Monica Bjørklund

Gartnerhaugen har som alle andre vært nødt til å forholde oss til korona begrensninger, samtidig som det har kommet flere ungdommer og familier vi skal jobbe med.

Endringene og informasjon har blitt tatt opp på beredskapsmøte mandag morgen ukentlig. Dette har gitt oss mulighet til å justere arbeidet ut i fra de retningslinjene vi må følge og gitt de ansatte rom til å komme med innspill til løsninger. Det har også vært nyttig i forhold til avklaringer og eventuelle misforståelser og lignende.

Det har vært en høy læringskurve når det gjelder digitale løsninger med ulike plattformer som zoom, meets eller google. De digitale løsningene fungerer godt til informasjonsutveksling og samarbeid mellom systemer. Det kan oppleves som mer effektivt i

form av at det er tidsbesparende og gir rom for å enklere få tak i hverandre. Samtidig så har, "hva vi mister" i de digitale løsningene vært et tema.

Hvilke pusterom mister vi når vi ikke har reisevei og hvordan ivaretar vi de faglige refleksjonene før og etter møtene. Dette gjelder egne refleksjoner og i form av kollegastøtte i de mer kompliserte sakene. Alenearbeid er noe vi har løftet og hatt fokus på, da vi har hatt varierende muligheter for hjemmekontor for å minske trykket på arbeidsplassen, i forhold til smittevern i perioder.

Noe av dette har vi løst med morgenmøter for at teamene og ansatte skal kunne møtes. Det har vært rommet for mer uformell prat, drøfte saker og mulighet til å planlegge om det er behov for bistand eller kollegastøtte. Dette har også vært et tiltak som fungerer som et hjelpemiddel for å kunne strukturere dagen, se andre, få støtte og tanker rundt vår felles oppdrag.

Etter at dette har vært en del av hverdagen over lang tid, oppleves de ansatte som rutinerter og omstillingsdyktige, med fokus på løsninger i oppdraget. Det er blitt normalen.

Når det gjelder samtaler med ungdommene og familiene har det vært varierende erfaringer. Noen opplever at vi har vært mer tilgjengelig i de digitale løsningene med telefon, facetime og at kontakten har vært hyppigere. I med at det har vært en usikker tid og vi også har vært usikre på hvilke konsekvenser pandemien får for de vi jobber med og hvor lenge det skal vare. Det har kan ha ført til en større sensitivitet til de uttrykkene som utspiller seg, og i perioder gjort oss mer tilgjengelig.

Samtidig har også de vi jobber med vært rammet av karantener i ulik grad, som også påvirker muligheten til å få møte de. Med flere som trenger vår bistand og kalendere som fylles opp, kan vi ha mistet noe av fleksibiliteten og kontinuiteten ved at avtalene flytter på seg.

Det er en opplevelse av at de fysiske samtalene ofte blir bedre og at det er en del av kommunikasjonen som går tapt i form av kroppsspråk. For oss på Gartnerhaugen er dialogen verktøyet og det kan oppleves som at det kan bli noe mangelfull når vi mister kroppsspråket som kommunikasjonsverktøy. Dette har vært mer framtrødende i familiesamtaler og nettverksmøter. De som har hatt behov for større møter har også kjent på antallsbegrensning og store nok rom til å kunne gjennomføre møtene.

Mye av vurderingene har gått på skjønn. Vi prioriterer å møte de som trenger å møte oss og hvor vi tenker at det er hensiktsmessig, da hovedsakelig ungdommer og familier. Mens andre møter har vi løst digitalt.

Det som også tases i betraktning er at ungdommene og familiene kan være med å bestemme hvorvidt det skal gjøres digitalt eller fysisk, da de av ulike årsaker også kan være redd for å bli smittet, eller har noen rundt seg de er bekymret for. Dette er også noe vi må ta hensyn til.

Gruppetilbud for ungdom 16-23 år

Gartnerhaugen har et gruppetilbud for de eldste ungdommene, primært fra 16 år og oppover. Mange av deltakerne er ungdom med ettervernsvedtak. Tilbudet består av ukentlig deltakelse i en gruppe med ca 8 andre ungdommer. Varighet hver gang er 1,5-2 timer. I 2020 hadde vi stort sett to grupper gående parallelt. I 2021 har vi hatt tre grupper. I 2020 hadde vi 21 ungdommer i gruppe. Flere av disse hadde vært med i flere grupper tidligere.

Da pandemien traff Norge var vi nødt til å digitalisere gruppetilbudet for en periode. Digitale møter har vist seg effektivt i flere situasjoner, men for den type gruppemøter vi tilbyr, er digital løsning langt i fra optimalt. Når man møtes på skjerm er det mye som går tapt i kommunikasjonen. Ved fysisk tilstedeværelse foregår kommunikasjon på flere plan enn kun det verbale.

Vi kan både lytte ut stillhet, lese kroppsspråk og fange opp den tause dialogen. Vi sitter i en sirkel uten bord som gjør øyekontakt lett. Når vi ved fysiske møter sender at en ungdom opplever at det er vanskelig å være i rommet eller samtalen, kan vi ta en pause eller gå ut av rommet.

Alt dette blir vanskelig i et digitalt forum. Dette preger igjen tematikken. Vi gikk ikke like i dybden som vi gjør ved fysiske treff. Det var også vanskelig å få flyt i samtalen og vi opplevde at noen ungdommer holdt på med andre ting parallelt med det digitale gruppemøtet.

Det var flere ungdommer som takket nei til digital deltakelse.

Gruppetilbudet vårt har flere funksjoner. Det handler om å oppleve aksept og forståelse, å gi ungdommer muligheten til å utfordre seg selv og tørre å involvere seg i nye relasjoner. Gruppedeltakelse gir en opplevelse av å være "normal". Når mennesker utveksler erfaringer, tanker og meninger med andre som er i en liknende situasjon, kan det redusere følelsen av ensomhet, isolasjon, skyld og skam.

Og så er gruppene ikke minst en viktig utviklingsarena hvor vi ser at det å få råd, erfaringer fra jevnaldrende er mer verdifullt enn enesamtaler med en voksen terapeut. Ungdommene får et rom hvor de kan jobbe med selvforståelsen sin; hvordan virker jeg på andre, hvordan virker andre på meg? Hva føler jeg nå og hvorfor? Tematikken i gruppene er delvis bestemt av gruppelederne, men det er også en del tema som oppstår spontant ut i fra noe ungdommene er opptatte av.

"Vi snakker om ting som vi ikke snakker om på skolen eller i vennegjengen"

Tema vi har fokus på i alle gruppeløp er ensomhet, rus, styrker/ressurskartlegging, ABC-modellen, følelser, toleransevinduet, å være ung i dag/sosiale medier, søvn.

"Jeg vil ha hjelp til livet og gruppe hjelper" jente 19 år

Vi har tro på kraften i samtalen. Det å sette ord på tanker og følelser, å ha oppmerksomhet på hvordan vi har det gjør at vi blir bedre kjent med oss selv og andre.

Vi har mye fokus på trygghet i gruppa. Det er viktig at ungdommene opplever respekt, at de kan ta opp det de er opptatt av og bli møtt på en ivaretakende og ikke dømmende måte.

“Det må være noe med veggene her, det kjennes ut som dette rommet tåler alt” jente 20 år

Vi møter mange ensomme unge mennesker og flere gir uttrykk for at det er verdifullt å vite at iallefall en av ukens ettermiddager er fylt opp.

“Gruppa er ukas høydepunkt” gutt 17 år

Vår intensjon er ikke i utgangspunktet å drive vennerekuttering, men vi ser at dette av og til er en bonus med deltakelse. Det viktige for oss er å skape et rom hvor ungdommer kan sette ord på ensomheten for gjennom det kanskje kunne redusere følelsen av skam og samtidig finne inspirasjon til å jobbe med å komme seg ut av det ensomme livet.

Mange ungdommer har gitt tilbakemeldinger på at de synes det er fint å høre at andre kan streve med det samme som de selv gjør. Mange har gått rundt og trodd de var de eneste i verden som hadde det slik.

4 Avdeling ressurs og støtte

4.1 Avdeling ressurs og støtte sine oppgaver

Avdeling ressurs og støtte er organisert i to team, som har ulike spesialiserte oppgaver innenfor tjenesten. Det er team utredning og tilsynsadministrasjon, samt team tiltak.

Avdelingen samarbeider med de andre avdelingene i enheten, samt med barneverntjenesten på bydelene, samt har flere eksterne samarbeidspartnere.

Team utredning og tilsynsadministrasjon

Team utredning forbereder og fører saker for nemnd og rett, både etter krav fra foreldre og på initiativ fra avd. oppfølging. Dette gjelder i hovedsak endring av samværsomfang mellom barn og foreldre samt vurdering av tilbakeføring. Fokuset i 2020 har sammen med avd. oppfølging vært å få til dialog og felles forståelse med foreldrene og dermed gode løsninger for samvær mellom foreldrene og deres barn. Dette gjør at det ikke er nødvendig å fremme like mange saker for nemnd og rett. Føringene fra høyesterett er økt samvær mellom barn og foreldre dersom det er til barnets beste. I tillegg har teamet ansvar for innsyn i barnevernsaker, utredning og anbefaling av fosterhjem i slekt og nettverk samt å rekruttere og utrede besøkshjem. Dette arbeidet har det dessverre vært mindre tid til i 2020.

Tilsynsadministrasjonen har ansvar for å rekruttere og kvalitetssikre tilsynspersoner i fosterhjem, gi opplæring og veiledning til tilsynspersonene, slik at tilsynet med barn i fosterhjem gjennomføres faglig godt og forsvarlig. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Hvert enkelt barn som bor i fosterhjem skal ha tilsyn fra plasseringstidspunktet og fram til barnet fyller 18 år.

Team tiltak

De ulike ansatte i team tiltak har ansvar for forskjellige oppgaver på ulike nivå. På systemnivå har vi to fagutviklere som har ansvar for å sikre at fagutvikling inkludert prosjekt, slik at de barna som ikke bor sammen med sine foreldre i siste instans får god hjelp. Dette gjelder både enslig mindreårige flyktninger og barn og unge som ikke kan bo sammen med sine foreldre grunnet omsorgssvikt. Psykologene og rådgiver har spisskompetanse på psykisk helse og traumesensitiv omsorg for barn og unge, og denne kompetansen benyttes også på systemnivå f.eks. i gruppeveiledning og i prosjekt.

Psykologene, rådgiver, og to familieterapeuter (en av stillingene fra i høst) bistår Avdeling oppfølging og EM avdelingene når det gjelder barn og unge både direkte og indirekte. Dette kan være konsultasjon, samtaler direkte med barn og unge, familiesamtaler, nettverksmøter og annet. Dette kan være planlagt eller ved kriser. I kompliserte saker dannes det interne arbeidslag på tvers av avdelinger for å sikre riktig kompetanse og felles innsats til det beste for det enkelte barn, spesielt på ungdomsteam på Avdeling oppfølging oppleves det at interne arbeidslag rundt hvert enkelt barn fungerer godt. Teamleder koordinerer de ulike arbeidslagene, og det er arbeidslag som varer over kortere perioder mens andre varer over tid.

Avdelingen samarbeider tett med bydel for å sikre god oversikt over barn og unge som skal overføres hit. I forhandlingsutvalget tas det opp dersom det er behov for forsterkning i

fosterhjem, og på individnivå har vi en ansatt som følger opp kommunale fosterhjem for bydelene, før de formelt overføres til enheten dersom det er barn og unge som skal bo langsiktig utenfor hjemmet.

I 2019/2020 har det vært gjennomført et prosjekt for hvordan enheten skal gjennomføre tilsyn under samvær selv. Bakgrunnen for prosjektet er at beslutninger og avgjørelser som innebærer utøvelse av offentlig myndighet reelt sett skal fattes av barneverntjenesten. Barneverntjenesten må da ha tilstrekkelig informasjon for å kunne foreta de barnevernfaglige vurderinger som er nødvendige for fatte slike beslutninger og vurderinger. For å heve kvaliteten på dette arbeidet vurderes det at BFT skal utføre disse oppgavene i egen regi. Selve gjennomføringen ble så vidt påbegynt på slutten av året, og skal realiseres i 2021.

4.2 Rammer og organisering

Avdelingen har totalt 20 ansatte. Avdelingen er samlokalisert med Avdeling oppfølging og EM barnevernadministrasjon på Vestre Rosten.

Team tiltak er knyttet direkte til avdelingsleder, og teamet består av to fagutviklere, tre psykologspesialister, rådgiver med spisskompetanse innenfor traumer og traumesensitiv omsorg, to familierapeuter og en barnevernkonsulent som gir veiledning til fosterhjem som fortsatt er tilknyttet bydel. Fagutviklere leder prosesser, skal sikre god fagutvikling, og har støttefunksjon inn mot kompetanseutvikling og ledelse inn mot avdelinger ved Rosten og i EM området og har samarbeid inn mot BFT forøvrig og andre faginstanser.

Team utredning og tilsynsadministrasjonen har egen teamleder, det er 3 ansatte barnevernkonsulenter i tilsynsadministrasjonen og 6 i team utredning.

4.3 Resultat

Faglig bistand til ansatte

Faglig bistand gis i tett samarbeid med avdelingslederne og avdelingene for øvrig. Det er fokus på at det skal trekkes veksler på kompetansen vi som enhet har til sammen til beste for barn og unge.

Psykologene våre inkludert rådgiver har ansvar for å sikre psykisk helse perspektivet i gruppeveiledning på de ulike avdelingene. Psykologene og rådgiver har/deltar på gruppeveiledning med fokus på barn og unges psykiske helse. Familierapeutene deltar i teammøter i Avdeling oppfølging med fokus på nettverks- og familiearbeid.

Hjelp til barn og unge

Enheten som helhet har fokus på nettverksarbeid. Avdelingen har ansvar for å koordinere nettverksmøter for barna som bor utenfor opprinnelig familie, fokus på nettverksarbeid er økende for denne målgruppa. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med andre i enhetens nettverkslag, og ikke minst barnets barnevernkonsulent/saksbehandler.

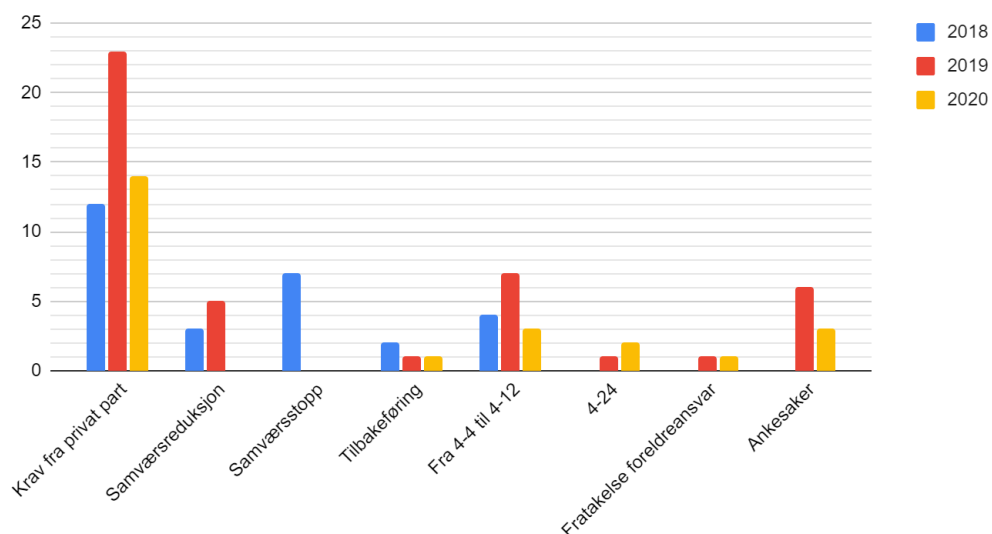
Tabell 3: Antall nettverksmøter og aldersfordeling i 2020

Nettverksmøter	2020	Aldersfordeling	Antall
Antall barn som har fått tilbudet	19	0-6 år	3
Antall møter bestilt	29	7-12 år	11
Antall møter gjennomført/planlagt	26	13-17 år	12
Gjennomsnittlig antall deltakere pr. møte	6	Over 18 år	2
Antall møter avlyst	2		

I 2019 ble det arrangert nettverksmøter rundt 7 barn, mens det i 2020 ble arrangert møter rundt 19 barn. De fleste for barn og unge i alderen 7 - 17 år. Det er ulike grunner til at det er behov for å arrangere nettverksmøter, i 13 tilfeller var det på bakgrunn av fare for brudd i fosterhjem.

Figur 9: Saker til behandling i fylkesnemnd og rett

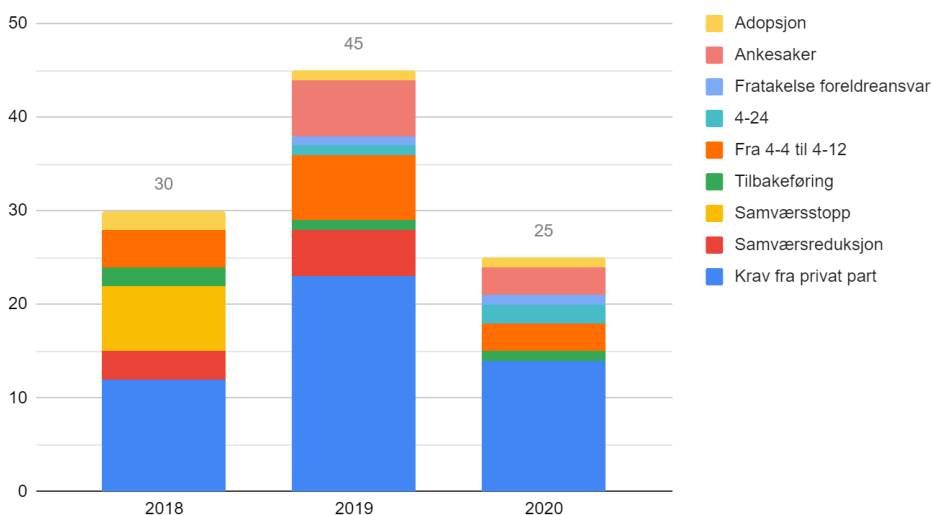
Type saker til behandling i nemnd og rett 2018 - 2020

Diagrammet viser utviklingen av type saker som behandles i nemnd og rett. Krav fra privat part omhandler både krav om tilbakeføring og økt samvær. De øvrige sakene er type saker som er fremmet på initiativ fra enheten. I forbindelse med behandling av sakene i fylkesnemnda kan både privat part og barneverntjenesten foreslå samtaleprosess i stedet for ordinær behandling av saken. Det er flere tilfeller hvor samtaleprosesser varer over lang tid hvor ulike ordninger skal prøves ut før nytt prosessmøte. Dette fører til at oppfølger og team utredning samarbeider om enkeltsaker over lang tid. I 2020 har det vært noe forsinkelser knyttet til behandling av saker i nemnd og rett på bakgrunn av smittevern hensyn.

Figur 10: Type saker til behandling i fylkesnemnd og rett

Type saker til behandling i nemnd og rett 2018 - 2020

Diagrammet viser en sammenstilling av antall prosesser i nemnd og rett totalt for BFT Omsorgsenheten. Barneverntjenesten på bydel håndterer alle saker inntil rettskraftig dom enten fra fylkesnemnda eller tingretten foreligger før saken overføres til Omsorgsenheten. I

2018 overtok BFT Omsorgsenheten helhetlig ansvar for sakene, tallene for 2018 er således for 2. halvår. En nedgang i antall saker kan ha ulike forklaringer.

Arbeid på systemnivå

Avdelingen har gjennomført kurs i traumesensitiv omsorg for fosterhjemmene tilknyttet Trondheim og Trondheimsregionen. I alt 79 deltakere har vært med på dagskurs vår og høst 2020. Det har også vært et tilbud til skolene med fosterbarn om samme kurs. Tilbakemeldingene fra fosterhjemmene høsten 2020 i evalueringen er at dette er relevant tilnærming og at kunnskapen bidrar til hjelp i omsorgen de gir til fosterbarna. Deltakerne fra skolene opplever det samme.

Avdeling oppfølging og Avdeling ressurs og støtte samarbeider om gjennomføring av COS-gruppe for fosterforeldre². I 2020 har det vært gjennomført to COS-grupper for fosterforeldre hvor fosterhjemmene i Trondheim og Trondheimsregionene kunne delta. Gjennomføringen av gruppene ble naturlig nok preget av smittevernsituasjonen, og oppstart av tilbudet ble dratt ut i tid.

Tilsyn fosterbarn

Tilsynsadministrasjonen opplever at tilsynspersonene har pågangsmot, kreativitet og evne til å være løsningsorienterte i en tid som har vært utfordrende for alle.

Hver vår og høst arrangerer vanligvis tilsynsadministrasjonen samlinger og temakvelder for alle tilsynspersoner. Disse arrangementene skal være med å bidra til god kvalitet på tilsyn i fosterhjem. Grunnet covid-19 ble samlingene i april avlyst, og hovedfokuset ble å sikre at tilsynspersonene fikk gjennomført tilsyn med barna i fosterhjem i tråd med til en hver tids gjeldende smittevernregler. Administrasjonen holdt kontakt med tilsynspersonene via e-post og individuelle telefonsamtaler etter behov.

Med begrensninger i antall deltakere, gjennomførte teamet 7 kveldssamlinger med fysisk oppmøte i løpet av september, hvor 64 av 111 tilsynspersoner var påmeldte. Den første samlingen var for nye tilsynspersoner som var rekruttert i vår, og de andre samlingene var for tilsynspersoner som har vært tilsynsperson i alt fra 1 til 20 år.

Etter internrevisjon i 2019, ble det fra 1.1.20 tatt i bruk en ny og forbedret mal for tilsyn i fosterhjem for å sikre at barnets stemme kom enda tydeligere frem. Denne malen skal videreutvikles.

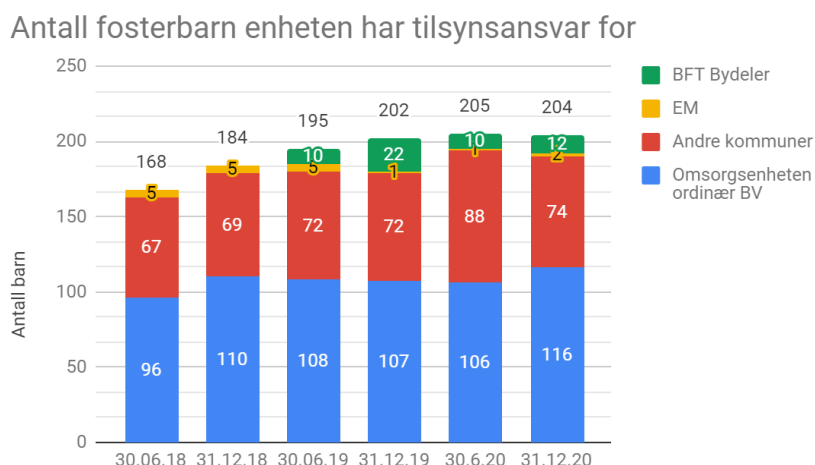
Enheten har stadig behov for nye tilsynspersoner for barn i fosterhjem, og i 2020 var det økt fokus på å rekruttere tilsynspersoner i barnets eget nettverk. Barnet kan da få en tilsynsperson som det allerede kjenner og har etablert tillit til, og det vil være stabilt over tid. I 2020 ble det rekruttert 10 tilsynspersoner fra barnets nettverk. Dette gjør at iverksettingen av nye tilsynspersoner kan ta noe mer tid, men målet er at ordningen vil fungere bedre på sikt.

² COS - circle of security - trygghetssirkelen (Cooper, Hoffman, Powell og Marvin, 2002)

11 personer kontakt med oss på eget initiativ i tillegg for å bli tilsynsperson, og 3 av disse var rekruttert via andre tilsynspersoner. I 2020 ble det gjennomført 24 samtaler med potensielle tilsynspersoner.

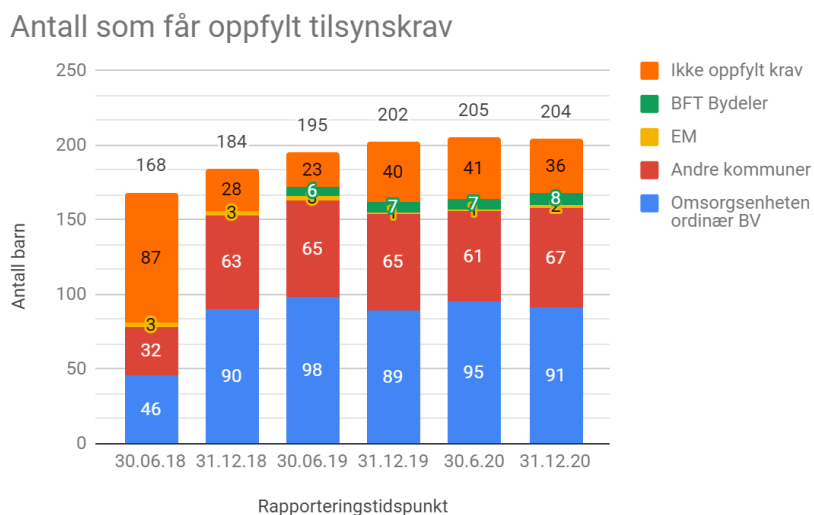
Tilsynsadministrasjonen har ansvar for å sikre at barn og unge som bor i fosterhjem i Trondheim kommune har tilsyn i fosterhjem. Diagrammet under viser utviklingen av antall barn og unge i fosterhjem i kommunen uavhengig av plasseringskommune.

Figur 11: Antall fosterbarn med tilsyn i enheten fordelt på tilhørighet

Figuren viser ganske stabile tall siden første halvår 2019, og i alt har enheten tilsyn for 204 barn i fosterhjem ved utgangen av 2020.

Figur 12: Antall fosterbarn med oppfylt tilsyn i 2020

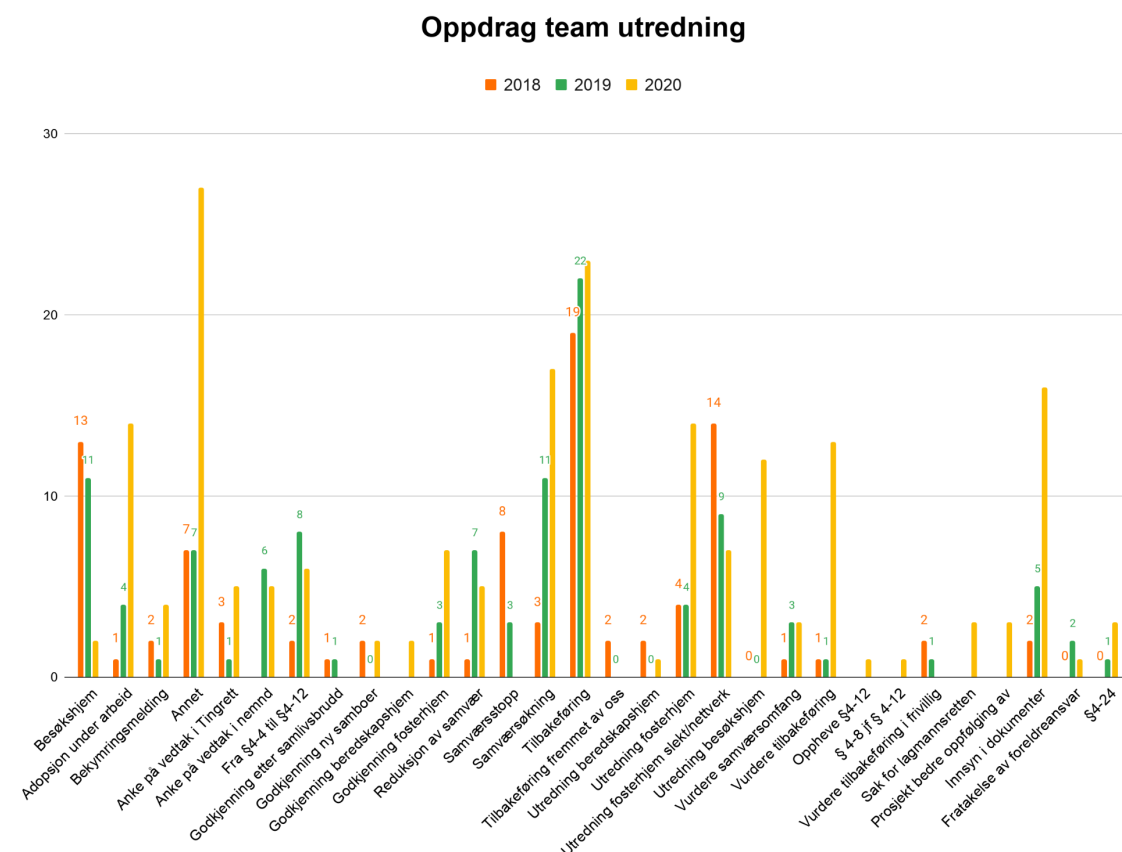

Alle barn og unge i fosterhjem skal minimum ha tilsyn i fosterhjemmet 4 (2) ganger pr år. I 2020 var det 82 % av fosterhjemmene som fikk oppfylt sitt krav om tilsynsbesøk, noe som er en økning fra 80 % i 2019. Det kan være flere årsaker til avvikene, og fra 2020 har

tilsynsadministrasjonen sjekker hvert kvartal hvor tilsynsrapportene etterspørres dersom de ikke har mottatt innen frist. Det er viktig at tilsynsadministrasjonen straks får beskjed ved nye plasseringer eller oppsigelser fra tilsynspersoner i kommunen eller tilbakemelding på manglende informasjon.

Utredningssaker

Figur 13: Type oppdrag i team utredning i løpet av 2018, 2019 og 2020

2020 har det i stor grad vært fokus på arbeid knyttet til nemnd og rett. Det har ikke vært mulig å bistå i alle forespørsler om utredning av fosterhjem i slekt og nettverk som følge av dette.

4.4 Avdelingens hjertesaker i 2020

Avdelingen forsøker på flere måter å ha systematikk og fokus på å øke nettverkspraksisen rundt hvert enkelt barn, også i samarbeid med de andre avdelingene:

- i 2020 har vi rekruttert flere tilsynspersoner fra barnets nettverk enn tidligere år
- vi har også gjennomført flere nettverksmøter rundt barn som bor utenfor opprinnelig familie enn tidligere
- vi har fokus på å holde oss oppdatert på føringer og dommer fra høyesterett og den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Dersom foreldre ønsker mer kontakt og samvær med barna, har Avdeling oppfølging i samarbeid med Avdeling ressurs og støtte fokus på å prøve ut ulike samværsformer for å finne gode løsninger for både barn og foreldre.

I 2020 fikk Omsorgsenheten midler til en stilling som skal gi veiledning til kommunale fosterhjem allerede ved plassering. Det er fortsatt bydel som har hovedansvar for familien. Stillingen skal bidra til at fosterhjem får god veiledning samt at den bidrar til en god overgang for barn og unge dersom de skal bo uten sine foreldre over lang tid. Avdeling oppfølging overtar da ansvaret for barn, familie og fosterhjem. Stillingen ble besatt i august, og en erfarer da at barna ofte bor i fosterhjem i egen familie eller nettverk. Foreløpig har vi gode erfaringer med stillingen, og den er fortsatt under utvikling.

5 Avdeling oppfølging

5.1 Avdeling oppfølging sine oppgaver

Å jobbe i familier der barn og unge skal bo langvarig borte fra sine foreldre, er en langsom prosess med mange små, men viktige skritt i riktig retning. Målsettingene settes kanskje langt fram i tid, endringene som trenges kan være vanskelige og det er viktig å se hvert enkelt barn og la de utvikle seg i sitt tempo. De strever med mange ulike ting, for eksempel med å få venner, å bli trygg på voksne, å mestre skolehverdagen, opplevelse av sorg og tap, eller angst og lengsel etter foreldrene. Veiledning av fosterforeldre er en viktig oppgave for å sikre en så utviklende barndom og ungdomstid som mulig.

De barna avdelingen jobber med har en kontakt med over mange år. Det vektlegges derfor å ha en tjeneste som er preget av stabilitet med sjeldne skifter av konsulent for å bidra til kontinuitet for både barn og voksne. Avdelingen ser på sikt at mange av barna og ungdommene utvikler seg fint, mestrer mer og mer, og etablerer nye relasjoner.

Barna har drømmer. De setter seg mål, noen trenger hjelp og veiledning til å finne realistiske milepæler i skoleløpet sitt. De fleste ungdommene gjennomfører videregående skole, noen gjennomfører et lærlingeløp og mange får seg den utdanningen de ønsker. Samarbeid med barnehage, skole og videregående opplæring opplever vi generelt fungerer godt.

Barnevernloven krever også at biologiske foreldre følges opp. Nye føringer fra Den Europeiske Menneskerettsdomstolen, samt dommer fra Høyesterett tilsier at barneverntjenesten framover må vektlegge dette arbeidet mer enn tidligere. Hovedansvaret for dette arbeidet ligger i denne avdelingen.

Tegning av gutt på 11 som har bodd i fosterhjemmet sitt i 2 år og som sier det er der han vil være til han blir voksen.

5.2 Rammer og organisering

Avdelingen er delt i 2 team, barneteam (barn 0 - 12 år) og ungdomsteam (ungdom 13 - 25 år). I tillegg avdelingsleder som leder avdelingen, er teamene koordinert av hver sin teamleder.

Avdeling oppfølging har hatt helhetlig ansvar for barn som bor langvarig borte fra sine foreldre i 3 år. Det betyr at barnevernkonsulent koordinerer saksbehandling rundt barna, gir oppfølging til fosterhjemmet, og sikrer samarbeid med biologisk familie. Både foreldre, fosterforeldre og ungdommer har gitt positive tilbakemeldinger på det. Det gir bedre sammenheng i tjenestene og de får færre konsulenter å forholde seg til.

5.3 Resultat

Avdelingen hadde oppfølging av 372 barn og unge ved utgangen av 2020. Dette er en økning med 14 fra året før. I løpet av 2020 har avdelingen fått overført 37 nye barn og unge, mens en har avsluttet barnevernstiltakene for 23 ungdommer.

Tabell 4: Geografisk bosted plasserte barn 2020 fordelt på team.

Geografisk	Barne- team 2020	Barne- team 2019	Ungdoms- team 2020	Ungdoms- team 2019	Totalt i 2020	Totalt i 2019	Totalt i % i 2020
I Trondheim kommune	76	60	96	72	172	132	46,2%
Ellers i Trøndelag	72	82	79	89	151	171	40,5%
Ellers i landet	18	22	31	33	49	55	13,1%
Totalt	166	164	206	194	372	358	

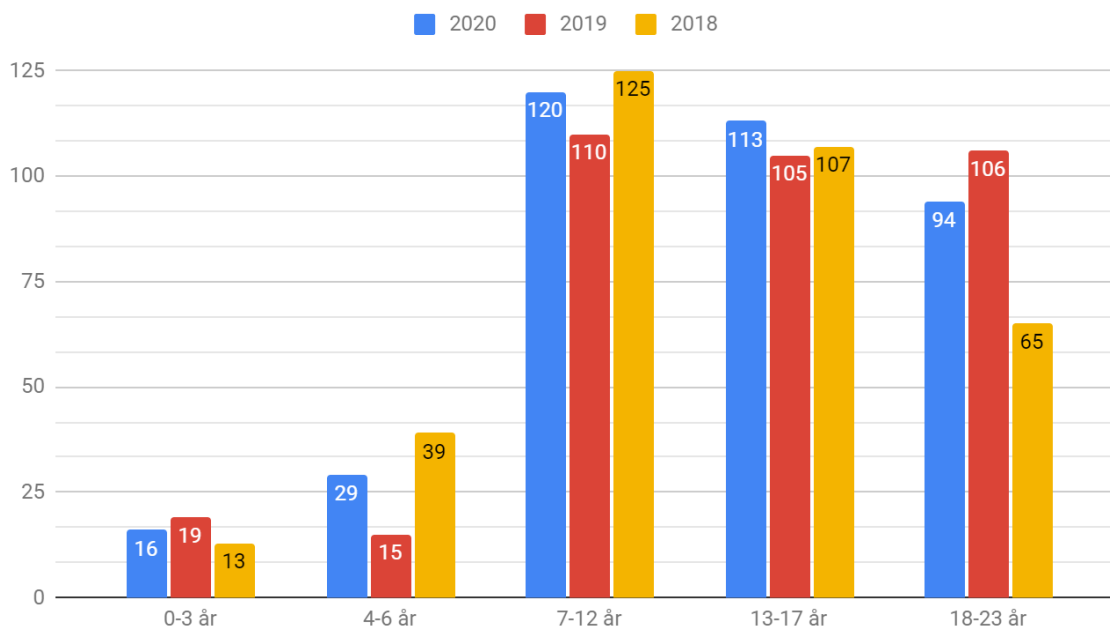
En ser en økning i saker fra i fjor, og en økning geografisk i Trondheim, og noe reduksjon i Trøndelag og ellers i landet.

Det har over år vært en stor utfordring at tilbudet om fosterhjem og institusjoner ofte ligger geografisk langt fra familien her i Trondheim. Utfordringen med geografisk avstand er fortsatt en betydelig utfordring, men figuren viser bedring. Dette skyldes en bevissthet hos Bufetat og mer bruk av fosterhjem i slekt og nettverk. Antall ungdommer på ettervernstiltak som velger å flytte tilbake til Trondheim ved fylte 18 år, påvirker også tallene noe.

Dette er en ønsket utvikling. Fosterhjem og institusjoner i nærområdet gjør at barna i større grad kan opprettholde kontakt med familie, venner, skole og fritidstilbud, noe som er i tråd med intensjonene i barnevernloven og poengtert i EMD-dommer og av høyesterett de 2 siste årene. Det gir også oss bedre muligheter til å følge opp barnet og familien og gi best mulig bistand.

Figur 14: Aldersfordeling langtids plasserte barn

Aldersfordeling langtidsplasserte barn

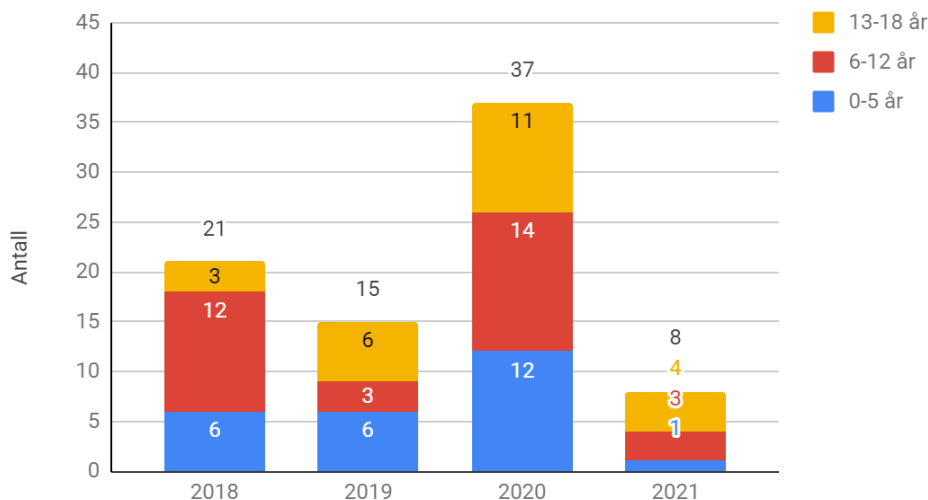
Grafen viser et stabilt bilde, hvor det er en forskjell i antall barn som flyttes ut av hjemmet, mellom små barn, førskolebarn, barneskolalder, tenåringsalder og ettervern.

I tillegg ser vi en viss forskyvning aldersmessig de 2 siste årene. I perioden 2018 - 2020 har antall ungdommer i alderen 13 - 23 år økt fra 172 til 207, mens antall barn i alderen 0 - 12 år er gått ned fra 177 til 165.

Økningen er størst på ettervern. Det vurderes som et godt tegn at ungdom ønsker videre hjelp fra barneverntjenesten etter fylte 18 år. Men det er grunn til å merke seg både andelen og nedgangen i den yngre aldersgruppen. Det er mulig dette kan ha sammenheng med nye og mer effektive hjelpetiltak de 2 siste årene, eller at førskolebarn sine hjelpebehov er vanskeligere å fange opp, eller at dette er naturlig variasjon fra år til år.

Figur 15: Alderssammensetning - nye saker i 2020

Aldersfordeling langtidsplasserte barn

Det har vært mer enn en dobling av antall langtidsflyttinger av barn fra 2019 til 2020. Det har vært økning i alle aldersgrupper, men verd å merke seg økningen i alderen 13-18 år. Ungdomstida er sårbar for mange ungdommer. Å bli flyttet ut fra biologisk hjem og til nye omsorgspersoner i tenårene er krevende både for ungdommen og for hjemmet de kommer til. Det kan være følelsesmessig vanskelig å etablere den trygghet, tilhørighet, tiltro til voksne og vennskap en ungdom trenger for å utvikle seg godt.

5.4 Avdelingens hjertesaker i 2020

Flere barn blir lyttet til og involvert i viktige avgjørelser i deres liv

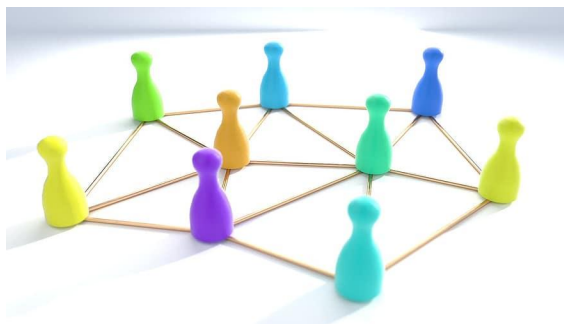
Det har vært jobbet mye med å få fram barnets og ungdommens stemme i vårt arbeid, og at dette dokumenteres. Særlig har dette vært vektlagt blant ungdom. I vedtak og beslutninger er barnets syn på viktige avgjørelsen nå beskrevet på en helt annen måte enn tidligere. Likeledes skrives en del brev, referater og planer mer direkte til ungdommene, dvs i du-form i stedet for i 3. person. Vi ønsker at barna og ungdommene selv skal delta mer aktivt i prosessene, de skal oppleve at det som skrives om dem og for dem skal være gjenkjennbart, føles konkret og nyttig.

Mer kontakt mellom barn og biologiske foreldre enn tidligere

Avdelingen har også vært opptatt av den kursendringen som skjer i barnevernet i Norge gjennom EMD-dommer og rettsavgjørelser i høyesterett. Dette har preget hele tjenesten og særlig oppfølgingen av barn i barnehage- og skolealder. Vi har økt samværsomfanget i et betydelig antall saker og har gjennomført tilbakeføring til foreldrene for 7 barn i 2020, på barneverntjenestens initiativ. Gjenforeningsarbeid kan være krevende for både for barn og foreldre, og en ser hvor marginalt enkelte foreldre har det på ulike måter i sine liv.

Det har vært gjennomført nettverksmøter og familieråd i et helt annet omfang enn tidligere. Avdeling oppfølging har fått mange nyttige erfaringer, og nettverksarbeid vil være en prioritert oppgave framover, både en holdning og en arbeidsmåte som vi vil videreutvikle.

Det har også vært en hjertesak i beholde forutsigbarheten, roen, følge planer og gjennomføre samvær under hele koronapandemien. Det har gått veldig bra, dog noen utfordringer tilknyttet samvær. Både foreldre og fosterforeldre har taklet dette imponerende fornuftig og vært samarbeidsvillig.

6 Enslige mindreårige avdelinger

6.1 EM avdelingenes oppgaver

BFT Omsorgsenheten har ansvar for å bosette og å gi bo- og omsorgstilbud for enslige mindreårige flyktninger som bosettes i Trondheim. Enslige mindreårige flyktninger er barn og ungdom som ankommer Norge uten følge av foreldre eller annen med foreldreansvar. De er under 18 år på bosettingstidspunktet. Alle enslige mindreårige barn og unge har vedtak etter Lov om barneverntjenester § 4-4 2. ledd (bofellesskap, oppfølging i egen bolig), 4-4 6. ledd eller 4-4 12 (fosterhjem og institusjon) ut fra barnevernets vurdering etter § 3-4.

6.2 Rammer og organisering

BFT Omsorgsenheten har en barnevernadministrasjon med 8 barnevernkonsulenter, bosettingskoordinator og tilskuddskonsulent, i tillegg til teamleder og avdelingsleder. De enslige mindreårige følges opp av barnevernet til de fyller 18 år og kan få tilbud om ettervern fra 18 år til de fyller 25 år. Ungdommer som har behov for økonomisk bistand etter fylte 20 år overføres NAV. Hvis ungdom har behov for langvarige tjenester, helseoppfølging, tjenester som er utenfor barnevernets rammer, er overføring til helse og velferdskontorene aktuelt.

Bft Omsorgsenheten har to avdelinger som gir tilbud om oppfølging til enslige mindreårige:

EM bofellesskap og innsatsteam

Enheten har ved utgangen av året 3 døgnbemannede bofellesskap, Ole Øisangsvei (6 plasser og en treningshybel), Rosendal (6 plasser) og Emilie Kroghsvei (6 plasser). Enhetens Innsatsteam er i samme avdeling som bofellesskap. De gir tjenester gjennom hele døgnet, er miljøterapeutisk støtte til Opal oppfølging og bofellesskapene. Innsatsteam tar i tillegg oppdrag fra bydelsbarnevernet i Trondheim og fra nærliggende kommuner. Totalt 67 ansatte arbeider i avdelingen. I 2020 har det vært stort fokus på å få til et godt samarbeid rundt å bedre psykiske helse for ungdommer med utfordringer, og å forberede mange ungdommer på flytting fra et liv i bofellesskap til egne hybler.

Innsatsteamet har hatt en stor økning av oppdrag fra bydelene i 2020. Ansatte har jobbet tett på familier for å unngå flytting av barn. Teamet startet også med tilsyn ved samvær med biologiske foreldre for fosterhjemsplasserte barn. Året har vært preget av omstillinger, da bistand og støtte inn mot enslige mindreårige på hybler har blitt redusert til et minimum, og der barnevernsarbeid inn mot familier har blitt hovedfokus. Parallelt med mange nye oppgaver har Innsatsteam måtte øke sin faglige kompetanse på flere områder, slik som på observasjon og samspillsveiledning i familien, sosial ferdighetstrening, kognitiv terapi, samt på trygghet og risikovurdering for barn. Et ressursteam fra Innsatsteam sikrer intern veiledning til ansatte for å forebygge og håndtere vold og trusler.

Opal oppfølging og kvalifisering

Opal gir miljøterapeutisk oppfølging i egen bolig for ungdommer mellom 17 og 23 år. Ungdommene bor i private eller kommunale boliger, eller i husvertiltak, der husvertene deltar i oppfølgingen av ungdommene. I tillegg har Opal en bolig med base som er bemannet 3 - 4 ettermiddager i uka og som består av 6 leiligheter. Avdelingen har også en base med kurstilbud og veiledning til EM ungdommer, og som følger opp samarbeidet med frivillige organisasjoner. Som følge av pandemien var basen stengt store deler av 2020, og all kursvirksomhet i grupper utgikk. De eldste og mest selvstendige ungdommene i Opal har vedtak med råd og veiledning, og oppsøker ansatte på basen for bistand når de har behov for hjelp. Basen ble stengt store deler av året på grunn av pandemien, og Opal omorganiserte slik at de kunne ta oppdrag når ungdommene trengte det. Ungdommer med mer sammensatte utfordringer som skole drop-out, rusmisbruk, psykiske vansker og annet har arbeidslag satt sammen av ansatte i Opal som samarbeider om det miljøterapeutiske arbeidet rundt ungdommene. Den siste gruppa av ungdommer har mer ordinær oppfølging på alle livsområder ut fra tiltaksplanen og har en fast kontaktperson i Opal. Pr. 31.12.20 hadde Opal oppfølging og kvalifisering 105 ungdommer i tiltak og 42 ansatte.

EM området samarbeider med andre tjenester i kommunen om bosetting av flyktninger. Dette er blant annet Flyktningehelseteamet, Statsforvaltens vergemyndighet, NAV, Helse og velferdstjenestene, Kvalifiseringssenteret for innvandrere (INN), Tolketjenesten, aktuelle skoler/PPT/skolehelsetjenestene, og frivillige organisasjoner. Samarbeid skjer på systemnivå (utviklingsprosjekt og tverrfaglig møttestruktur), gjennom barnevern- administrasjonens koordinering, samt i tiltakenes daglige oppfølgingsarbeid.

6.3 Resultat

Enslige mindreårige med tiltak i 2020

Tabell 5: Antall enslige mindreårige i tiltak siste 3 år, fordelt på type bo- og omsorgstiltak

Bo- og omsorgstilbud	Antall i tiltak 31.12.2020	Antall i tiltak 31.12.2019	Antall i tiltak 31.12.18
Fosterhjem eller slekt	3	4	8
EM bofellesskap: Ole Øisangsvei	6	6	5
EM bofellesskap: <i>Emilie Kroghs Veg, Rosendal, Ranheimsveien</i>	9	13	30
Private bofellesskap	0	1	6
Ole Øisang treningsleiligheter	1	2	2
Opal oppfølging	105	134	127
Statlig institusjon	1	3	7
Andre tiltak – øk. støtte, rådgivning	11	5	5
Totalt	136	168	191

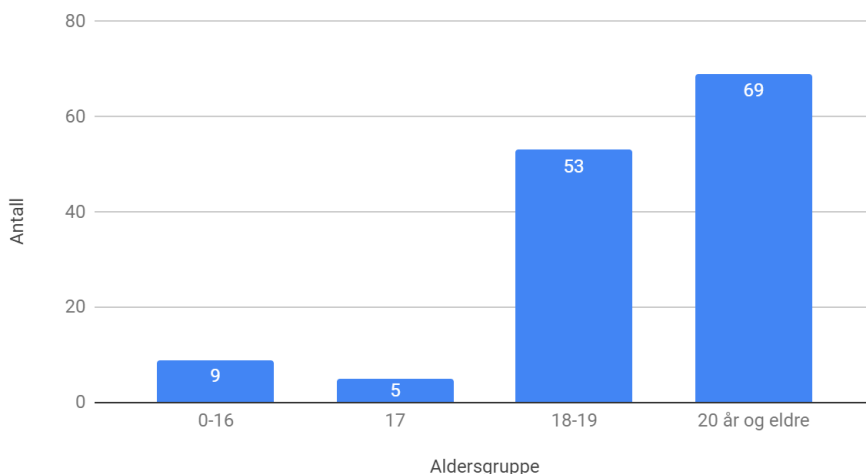
136 enslige mindreårige har tiltak pr. utgangen av året. Dette er en nedgang med 32 fra året før. En ser over tid at antall enslige mindreårige i fosterhjem og institusjon og bofellesskap de siste to år er mye redusert. 90 % av ungdommene er over 18 år og har ettervern.

Mange ungdommer har store hjelpebehov. For 53 av 136 EM ungdommer er det innvilget ekstra tilskudd gjennom IMDi, da de har særlige utfordringer og behov. 8 av de nye søknader om tilskudd i 2020 gjaldt alle ekstratilskudd 2 - særlige funksjonsnedsettelse og adferdsvansker.

Det ble bosatt kun 2 enslige mindreårige i 2020. 42 ungdommer ble avsluttet i sine hjelpetiltak i løpet av 2020. 32 av disse var fortsatt ikke ferdig med skolegang ved avslutning, og 6 var i arbeid eller praksis. 4 ble avsluttet uten dagtilbud.

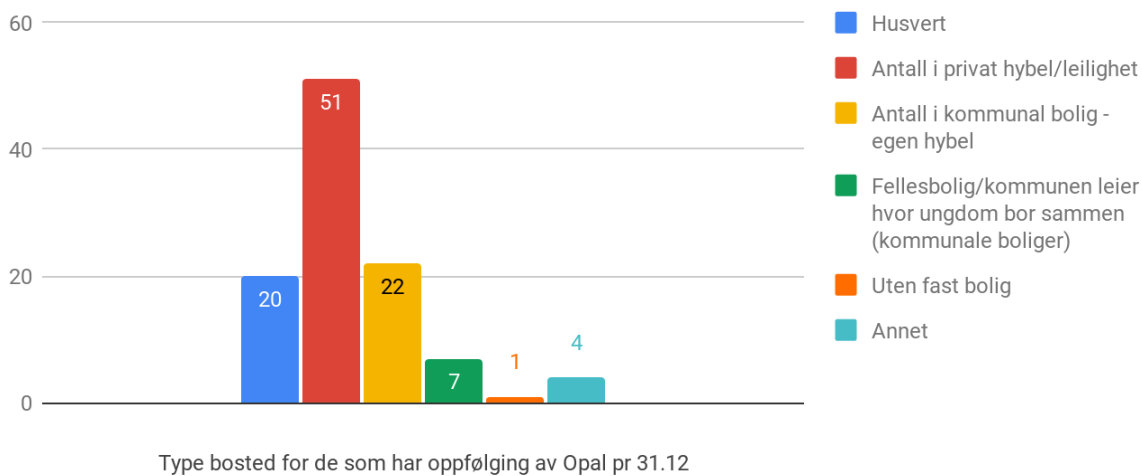
Figur 16: EM i tiltak fordelt på alder pr. 31.12.2020

Antall EM i tiltak i ulike aldersgrupper pr. 31.12

Som vi ser fra figuren er de fleste ungdommer med hjelpetiltak i aldersgruppen 20 år og eldre (51 %). 53 ungdommer (39%) er i aldersgruppen 18-19 år.

Figur 17: Type botilbud for de med miljøterapeutisk bistand i Opal oppfølging og kvalifisering

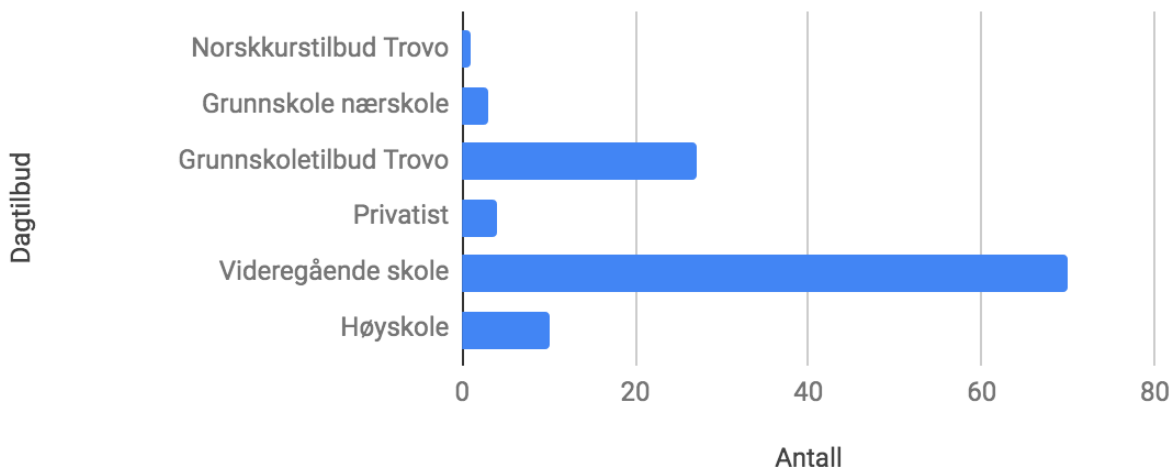

71 % av ungdommene med oppfølging i egen bolig bor i privat hybel eller leilighet. 7 ungdommer bor i fellesbolig som er kommunal tiltaksbolig. 2 ungdommer er gjenforent med og bor sammen med familiemedlemmer, men har fortsatt oppfølging i en overgangsperiode fra Opal.

Skole og arbeid

Figur 18: Oversikt dagtilbud for enslige mindreårige i tiltak i 2020

Dagtilbud EM i tiltak

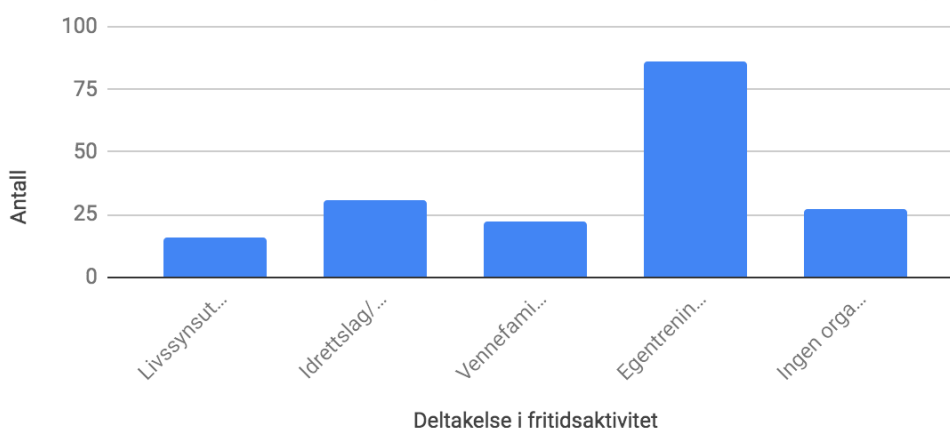

85 % av alle i tiltak går på skole. I alt 70 ungdommer går i videregående skole, og 10 er elever ved høyskole/bachelor. 30 ungdommer tar grunnskole, og kun 3 av disse har nå tilbud i nærskolen. 9 ungdommer er i arbeidspraksis som eneste dagtilbud. Av 105 enslige mindreårige som bor i egen bolig er det 11 som ikke går på skole. I alt 42 ungdommer av de 115 som går på skole har deltidsjobb i tillegg til skolegang.

Fritid og nettverk

Figur 19: Ungdommenes deltakelse i fritidsaktiviteter

Deltakelse i fritidsaktivitet (ungdom kan ha flere aktiviteter)

Fortsatt er ungdommene aktive på fritiden mens de har oppfølging i Omsorgsenheten, og fordeling pr aktivitet er omtrent på samme nivå som i fjor. Til tross for pandemien ser en at prosenten av de som ikke er i organisert aktivitet også holder seg på samme nivå.

I Sammen prosjektet har enslige mindreårige og andre innvandrerungdommer deltatt i gruppeaktiviteter sammen med etnisk norske elever ved de fire videregående skolene som har et grunnskole- og innføringsklassetilbud.

Det er koblet 8 nye vennefamilier til enslige mindreårige flyktninger i 2020. 22 enslige mindreårige er registrert med vennefamilie, og fortsatt venter 10 enslige mindreårige på å få vennefamilie ved slutten av 2020.

Sommerpraksis 2020

Sommeren 2020 var det til sammen 71 ungdommer som ble kartlagt for deltakelse i sommerpraksis. Dette er et arbeidstilbud for enslige mindreårige som ikke klarer å skaffe seg egen sommerjobb. Ungdommene kan delta maks 2 ganger i løpet av tiden i BFT, med noen unntak. 47 ungdommer gjennomførte sommerpraksis, og 26 av dem hadde 100 % oppmøte. Etter endt praksisperiode fikk 12 ungdommer tilbud om ordinær jobb i bedriften de hadde praksis i.

Brukermedvirkning og brukerundersøkelser

Det gjennomføres trivselsundersøkelse i alle bofellesskapene årlig for å se hva ungdommene tenker om bo- og oppfølgingstilbudet fra Omsorgsenheten. Ungdommene gir tilbakemeldinger på at de trives på husene. De føler stor grad av trygghet på husene, og at de blir godt ivaretatt. Likevel sier noen at utskifting av ansatte har vært vanskelig, og mange sier de ikke har en voksen person som de kan snakke med når de er trist og har det vanskelig. De fleste ungdommene har venner i sitt nettverk som oppleves som støttende. Ungdommen mener felles aktivitet i bofellesskapet er verdifullt, og også felles søndagsmiddag. Generelt på tema i undersøkelsen sier de unge at husmøter er viktige, men mange ungdommer mener det kommer lite ut av møtene, og at de i liten grad blir hørt og tatt hensyn til. Dette må jobbes med, slik at ungdommene opplever mer reell medvirkning og deltakelse i eget liv der de bor.

Alle tre bofellesskap har hatt husmøter med ungdommene ca hver 3 uke. Dette er en arena for tilbakemeldinger fra ungdom og informasjon fra ansatte/ledelse. Pandemi og smittevern har gått igjen som tema hele året, og ellers er husregler alltid til diskusjon. Målet er at husmøtene også skal ha et livsområde tema eller andre aktuelle saker ungdom er opptatt av. På grunn av pandemien har en ikke fått til dette som ønsket, da bofellesskapene i liten grad har kunnet få inn eksterne personer. På Ole Øisangsvei har ungdommene i stor grad vært med i en prosess, der har en endret rammene og strukturen til å bli mer differensiert for beboerne i tråd med deres ønsker etter husmøtene.

Opal oppfølging og kvalifisering ønsket i 2020 å undersøke hvordan ungdommene ser på støtten de får, og om tilbudet kan bli bedre. Opal delte ut et spørreskjema uten svaralternativ, slik at en kunne få tilbake ungdommenes egne ord og meninger. 44 ungdommer tok seg tid til å svare. Ungdommene uttrykker at de forstår hvorfor de mottar hjelp fra Opal, og at de er godt fornøyde med støtten de får. De ønsker å bli sett og respektert. De ønsker å bli forstått, og de ønsker tålmodighet og omsorg. Mange legger vekt på at de trenger mye praktisk hjelp for å forstå systemet, og særlig det å løse vansker som oppstår i møtet med det kompliserte samfunnet. Mange kommenterer også at de trenger Opal for å hjelpe dem med stress og tankekjør, og for å ikke føle seg alene i livet.

Et sitat fra brukerundersøkelsen:

“Jeg er i Opal fordi det å være tenåring i Norge uten familie er vanskelig, og å få hjelp

fra folk som vil vise meg at det ikke vil være vanskelig hele tiden, er det beste man kan få.”

Brukerrådet for enslige mindreårige består av 2 jenter og 4 gutter. Brukerrådet møtes minimum én gang i måneden, og ellers ved behov.

11. - 13. september ble det arrangert en samling av EM brukerråd fra flere storbyer i Trondheim. Brukerrådene som deltok var fra Drammen, Stavanger, Bergen og Kristiansand. Det var EM brukerrådet her i Trondheim i samarbeid med utvalgte ansatte som gjennomførte dagene. Temaer var integrering og identitet, demokrati, og ulike samarbeidsoppgaver. Andre saker som har opptatt brukerrådet i 2020 er:

- Ønske om å få til et samarbeid med Røde Kors sitt Fellesverk med hensikt om å etablere en “åpen møteplass” til EM og andre ungdommer.
- 2 av ungdommen ble med i Ungdommens bystyre.
- Se videre på muligheter for å etablere et “Ungdomstorg” slik som Drammen kommune har, der flere offentlige tjenester har samlokalisert et tilbud til ungdom.
- Søkt om midler tiltenkt “lønnet praksis” for ungdommer. “Lønningen” er en symbolsk sum, og ment som motivasjon for ungdommene.
- Profilering av brukerrådet til EM ungdommene i tiltak. Hvordan få inn forslag til saker og ha dialog med ungdommene?

6.4 EM området hjertesaker i 2020

Den store gruppa av enslige mindreårige vi bosatte i 2016 har nå blitt unge voksne som er på vei ut av våre systemer, og for noen av dem som trenger mer veiledning og hjelp er det NAV og Helse- og velferdstjenester som er neste instans. EM avdelingene har et stort hjerte for ungdommene, som fortsatt etter avslutning vil ha en vei å gå når det gjelder systemforståelse, skolegang og sosial fungering i det nye samfunnet de har kommet til. Mange trenger de ansatte i barnevernet eller andre voksne en liten stund til før de er klare til å stå helt på egne ben, og flere av ungdommene setter selv ord på dette når man drøfter om det er videre ettervern i barnevernet som er det riktige tiltaket, eller om det er bistand fra voksentjenestene som er “barnets beste”. Dette kommer avdelingene til å jobbe mer med i 2021, når stadig flere av våre ungdommer blir eldre og behovet for videre råd og veiledning drøftes. Vi er spente på hvordan det skal gå med mange av dem, og kommer til å fortsette dialogen med helse- og velferdstjenestene for å synliggjøre denne gruppen av unge voksne, som lett kan risikere å falle mellom to stoler i en overgang til selvstendighet.

Andre viktige overskrifter dette året vært å sikre god saksbehandling og sikre god oppfølging av ungdommene våre på tross av de store endringene. Avdelingene strevd med å utvide det private nettverket til ungdommene og finne gode og trygge møteplasser. Pandemien har gjort dette arbeidet vanskelig da man har måttet begrense den sosiale kontakten, også i skolene, og at møteplassene har vært stengt. Det har vært viktig for oss å forebygge og minske ensomhet og utrygghet blant barna og ungdommene i våre tiltak, og spesielt fokus på å ivareta de unges psykisk helse for de som er ekstra utsatt.

I det rare annerledes året vendte vi oss gradvis til å holde avstand til hverandre og vi slutta med håndhilsing og klemming nesten over natta. For våre ungdommer som alle kommer fra land og kulturer der det er sterke tradisjoner for hvordan man hilser og møter hverandre så har også dette med hilsing blitt en integrert del av våre ansattes hilsemåte i møte med ungdommene. Det har vært noe rart og kunstig over denne måten å møte hverandre på uten et håndtrykk, en klapp på skulderen eller en klem. Vi hadde mange diskusjoner og samtaler med ungdommene våre om dette med å holde avstand og å hilse på hverandre på andre måter men det blir liksom ikke helt det samme å møte hverandre med en fothilsen som det å ta noen i hånda. Vi gleder oss til å kunne håndhilse på ungdommene igjen, til å stryke noen på ryggen når livet er ekstra vanskelig og til å kunne gi en klem til noen som trenger det og fortjener det. Vi har store planer om "å ta klemmen tilbake" når vi etterhvert skal leve livene som normalt igjen, og vi har trua på at fysisk nærhet med håndhilsing og klemming kan være et positivt element i miljøterapien vi driver i det daglige.

